

Cilj je građanima razjasniti sve nedoumice vezane uz odlaganje ambalažnog otpada. Grad Rijeka živopisnim je spremnicima olakšao snalaženje.

NADNASLOV funkcioniranje sustava primarne selekcije otpada

NASLOV

Jednostavno, lako i dostupno svima

Provedba Pravilnika o gospodarenju otpadom krenula je 24. srpnja bez odgode. Jedinice lokalne samouprave imale su, prema mišljenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode, dovoljno vremena da se pripreme. Velik broj je u tome i uspio.

PODNASLOV

Nakon što je 21. veljače ove godine na snagu stupio Pravilnik o gospodarenju otpadom, iz Ministarstva zaštite okoliša i prirode već tada su najavili da odgode provedbe Pravilnika neće biti. Rok do kojeg su gradovi i općine građanima morali omogućiti razvrstavanje sedam iskoristivih komponenta otpada - papira, metala, stakla, plastike, tekstila, problematičnoga i glomaznog otpada bio je 24. srpnja.

Dva mjeseca kasnije zanimalo nas kakvo je stanje na terenu, što su jedinice lokalne samouprave dosad napravile, jesu li ispoštovale svoju zadaću, kakve su reakcije građana te koji su problemi s kojima su se susretali ili se još susreću. Na naš upit odazvali su se Čakovec, Hvar, Jastrebarsko, Krk, Osijek, Rijeka i Velika Gorica.

Prije svega zanimalo nas je jesu li jedinice lokalne uprave bile spremne za novu zakonsku obvezu

selekcije otpada te na koje su sve načine svojim građanima omogućili razvrstavanje otpada. Ako je suditi prema informacijama koje smo dobili od predstavnika gradova koji su se odazvali našem upitu, novi Pravilnik, a time i selekcija otpada, spremno su dočekani. Ono što posebno raduje je činjenica da kod većine primarna selekcija otpada postoji već godinama. Tako, primjerice, u Rijeci, na području gospodarenja otpadom

IZJAVA
AMBALAZA

Saša Avirović, tehnički rukovoditelj GKP Čakom d.o.o., Čakovec

“Moderan način naplate korištenjem čipiranih kanti dodatno je motivirao korisnike na odvojeno sakupljanje otpada”.

komunalnog društva Čistoća d.o.o., sustav za odvojeno prikupljanje vrijednih sirovina iz komunalnog otpada postoji duže od 10 godina. Pritom posebno naglašavaju činjenicu da je prema mišljenju Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost te Ministarstva zaštite okoliša i prirode, upravo Rijeka istaknuta među nekolicinom najspremnijih sredina kada je riječ o provođenju novog Zakona o održivom gospodarenju otpadom. “Intenziviranje uvođenja integriranog sustava primarne selekcije otpada započeli smo već tijekom 2013. godine. Tada je nabavljeno 3430 novih posuda za otpad, a trenutno je u tijeku postupak javne nabave za novih 4845 spremnika u koje će građani moći odvajati papir, višeslojnu kartonsku ambalažu, metal, staklo i plastiku, a stići će i 300 kompostera za biootpad”, kaže Milan Zagorac, savjetnik za odnose s javnošću KD Čistoća d.o.o. Rijeka.

Cjelovit sustav gospodarenja otpadom na otoku Krku također je u funkciji već 10 godina u sklopu projekta Eko otok Krk. Primarna selekcija građanima je omogućena kroz setove od pet različitih kontejnera koji se nalaze na 1500 mjesta diljem otoka te kroz osam reciklažnih

dvorišta za prikupljanje preostalog otpada koji nastaje u kućanstvu, a ne smije se odlagati u ulične kontejnere. Prikupljeni otpad obrađuje se u sortirnici, a od biootpada i zelenila na kompostani se proizvodi vrijedno gnojivo. Trenutačno se, prema riječima Frane Mrakovčića, direktora komunalnog društva Ponikve eko otok Krk d.o.o., odvojeno prikuplja 40 % komunalnog otpada, a do 2020. godine taj se broj planira povećati na 80 %. A kako bi čim prije ostvarili taj rezultat, u Ponikvama do kraja ove godine namjeravaju bitno izmijeniti sustav prikupljanja otpada. “Biootpad i miješani komunalni otpad iz domaćinstava prikupljat će se po sistemu ‘od vrata do vrata’, dok će se papir, plastika i staklo i dalje sakupljati putem zelenih otoka”, pojašnjava

LEAD
AMBALAZA

Odvojeno prikupljanje otpada je kontinuiran i zahtjevan proces koji od korisnika iziskuje promjenu dosadašnjih navika

Mrakovčić i dodaje da će se ovakvim načinom sakupljanja povećati udio korisnog otpada i smanjiti miješani nerazvrstani otpad. To automatski znači i manje financijsko opterećenje, što također nije nezamjerivo.

Zakonsku obvezu odvojenog sakupljanja otpada i Grad Čakovec spremno je dočekao, pri čemu se pojedine vrste otpada na području Grada odvojeno sakupljaju još od devedesetih godina prošlog stoljeća. O spremnosti svjedoči i činjenica da se od 2004. godine otpad naplaćuje po zaduženom volumenu, dok se danas u pojedinim dijelovima Grada postupanje s otpadom naplaćuje po ispražnjenom volumenu. O čemu je riječ pojasnio je Saša Avirović, tehnički rukovoditelj GKP Čakom d.o.o. “Korisnici imaju čipirane kante te se pomoću antena na komunalnom vozilu očitava čip s kante, dok program povezuje čip s pojedinim korisnikom. Ovaj moderan način naplate

dodatno je motivirao korisnike na odvojeno sakupljanje otpada”. Građani na raspolaganju imaju kante za miješani komunalni otpad i biorazgradivi otpad te sedam vrsta vreća za odlaganje različitih vrsta ambalažnih materijala. Pored kanti i vreća u naselju Čakovec, u blizini stambenih zgrada postavljeni su polupodzemni zeleni otoci, a unazad godinu dana građanima je na raspolaganju i reciklažno dvorište.

I Grad Jastrebarsko može se pohvaliti činjenicom da je selekcija otpada u potpunosti zaživjela te da se provodi u skladu sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom. U Jastrebarskom je od proljeća 2011. godine svim domaćinstvima osigurano odvojeno sakupljanje miješanog komunalnog otpada i papira putem dvije odvojene posude te plastike koja se odvojeno sakuplja u plastične vreće. Osim toga, kako ističe Irena Strmečki Šlat, pročelnica

IZJAVA
AMBALAZA

Ita Pavičić, viša savjetnica za komunalne poslove, graditeljstvo i uređenje Grada Hvara

“Stanovnici Hvara svjesni su svih problema, no najvažnije je da pokazuju dobru namjeru, a mi kao Grad radit ćemo na tome da proces prođe što bezbolnije”.

Upravnog odjela za imovinsko pravne poslove, gospodarstvo, društvene djelatnosti, komunalni sustav, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Jastrebarsko je među prvim gradovima koji je postavio zelene otoke, a danas ih ima ukupno 15. Trenutačno se na području Grada provodi pilot-projekt na odabranom uzorku od 40 domaćinstava kojima su na korištenje dodijeljeni mini komposter. Cilj projekta je utvrditi okvirne količine miješanog komunalnog otpada prije i poslije uvođenja mini kompostera, a kako bi se biootpad odvojeno prikupljao s ciljem kompostiranja. Prvi rezultati pokazuju da su količine miješanog komunalnog otpada smanjene.

I Velika Gorica, sukladno odgovornoj politici gospodarenja otpadom, prvi program odvojenog sakupljanja otpada putem zelenih otoka i reciklažnog dvorišta donio je još 2000. godine. "Danas Velika Gorica ima dva reciklažna dvorišta, 40-ak zelenih otoka, a uređeno je i 10 zelenih otoka na užem području Grada s ukupno 30 polupodzemnih spremnika nabavljenih 2009. u sklopu projekta Waste no waste. Sredstva za spremnike osigurana su iz predpristupnih fondova", navodi Marko Ružić, v.d. voditelja Ureda za zaštitu okoliša u Gradu Velika Gorica. Grad je dovršio i nacrt projekta "Priprema-pozor-recikliraj", čija će provedba krenuti 2015. godine. Cilj projekta je razvijanje svijesti o pravilnom gospodarenju otpadom i zaštiti okoliša kod djece i odraslih, kroz poticanje odvojenog sakupljanja papirnog otpada. "Planirana je nabava kontejnera za sakupljanje papira koji će se postaviti u dvorišta 18 osnovnih škola na području Grada Velike Gorice. Svrha projekta je značajno povećati sakupljene količine papirnog otpada koje na taj način dobivaju i na ekonomskoj vrijednosti. Smanjenje količine otpada, ponovna uporaba i recikliranje starog papira utjecat će na smanjenje

troškova zbrinjavanja otpada u školama te će na taj način uštedjeti novac koji se može upotrijebiti u druge svrhe", pojašnjava Ružić.

I Grad Hvar je, nakon završetka turističke sezone, započeo sa selektivnim prikupljanjem otpada. Naime, kako kaže Ita Pavičić, viša savjetnica za komunalne poslove, graditeljstvo i uređenje Grada Hvara, s uvođenjem novog sustava nije se moglo započeti u zakonskom roku zbog specifične situacije, točnije roka koji je bio u špici turističke sezone, tako da je novi režim počeo vrijediti od 1. listopada. "Dosađ su na području Grada Hvara uređena 23 zelena otoka, od planiranih 43, a u funkciji je i privremeno reciklažno dvorište", navodi Pavičić.

Osiijek je, uz Rijeku, od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost te Ministarstva zaštite okoliša i prirode također istaknut kao sredina koja je na vrijeme poduzela sve potrebne mjere za implementaciju sustava primarne selekcije otpada. U

IZJAVA
AMBALAZA

Irena Strmečki Šlat, pročelnica Upravnog odjela za imovinsko pravne poslove, gospodarstvo, društvene djelatnosti, komunalni sustav, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Grad Jastrebarsko

“Građani su dobro prihvatili obvezu odvojenog sakupljanja otpada s obzirom da razvrstavanje otpada u domaćinstvima funkcionira od 2011. godine”.

IZJAVA
AMBALAZA

Frane Mrakovčić, direktor komunalnog društva Ponikve eko otok Krk d.o.o.

“Trenutačno se na otoku Krku odvojeno prikuplja 40 % komunalnog otpada, a do 2020. godine taj se iznos planira povećati na 80 %”.

Osiijeku je postavljeno 60 eko otoka s po četiri spremnika za sakupljanje papira, stakla, plastike i metala. Građanima je podijeljeno 25 tisuća plavih posuda za sakupljanje starog papira na kućnom pragu, PVC vreće od 80 i 120 litara za sakupljanje plastike te 40 tisuća vreća za zeleni otpad. "U funkciji su i tri reciklažna dvorišta u kojima se prikuplja 19 različitih vrsta otpada, a sredstvima Europske unije financirana je i nabava 2100 posuda za mini eko otoke", ističu u osječkom komunalnom poduzeću Unikom d.o.o.

POZITIVNE REAKCIJE GRAĐANA

Prema podacima iz Ministarstva zaštite okoliša i prirode dva mjeseca nakon stupanja na snagu nove zakonske obveze, gotovo 80 % građana Hrvatske koji žive u 396 gradova i općina ima pristup nekom obliku primarne selekcije

Iako su, kako ističu naši sugovornici, dosad uloženi naponi uglavnom urodili plodom, odvojeno prikupljanje otpada je kontinuiran i zahtjevan proces jer od korisnika iziskuje promjenu dosadašnjih navika. Nažalost, ekološka svijest o razumnom i odgovornom ponašanju u gospodarenju

otpadom kod dijela građana još uvijek nije dovoljno razvijena. Upravo stoga jedna od zakonskih obveza je i sustavna edukacija građana kao vrlo važan segment uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. "Ovaj projekt nikada neće prestati jer zahtijeva stalne edukacije i napore kako bi se ciljevi ostvarili, a da bi se ostvarili potrebno je, prije svega, građanima omogućiti pravilno odlaganje svih kategorija otpada", ističe Mrakovčić i dodaje kako je, unatoč svemu, većina njihovih korisnika brzo uvidjela prednosti takvog načina sakupljanja otpada i uglavnom poštuju pravila odlaganja, no i dalje ima onih koji negiraju ili nerado prihvaćaju odvojeno prikupljanje otpada. Takvi se, mišljenja je Mrakovčić, najlakše "motiviraju" putem novčanika. "Tu prije svega govorim o financijskoj motivaciji za one koji sustav poštuju, ali i kaznama za najtvrdoglavije". Ipak, kaže Mrakovčić, to je dio koji se mora zakonski regulirati, komunalna društva su tu nemoćna.

Slična iskustva imaju i u Čakovcu. "Reakcije građana su uglavnom pozitivne, ali se uvijek nađe netko kome takav način postupanja s otpadom ne odgovara", kaže Saša Avirović.

IZJAVA
AMBALAZA

Milan Zagorac, savjetnik za odnose s javnošću, KD Čistoća d.o.o. Rijeka

“Najbitnije je naglasiti da je sustav primarne selekcije otpada krajnje jednostavna i dobra usluga koju može koristiti doslovno svatko”.

IZJAVA
AMBALAZA

Marko Ružić v.d. voditelja Ureda za zaštitu okoliša, Grad Velika Gorica

“Godine 2015. kreće projekt 'Priprema-pozor-recikliraj' s ciljem razvijanja svijesti o pravilnom gospodarenju otpadom i zaštiti okoliša kod djece i odraslih”.

I Hvarani su uglavnom pozitivno reagirali na uspostavu odvojenog prikupljanja otpada, no to je, kako kaže Ita Pavičić, proces za koji treba vremena. "Važno je da su građani svjesni problema, a mi ćemo kao Grad raditi na tome da proces bude što bezbolniji", ističe Pavičić i dodaje kako se nada da će do kraja 2015. selekcija otpada biti nešto čime će se ponositi Grad Hvar i njegovi građani kao najzaslužniji.

I građani Velike Gorice smatraju da primarna selekcija otpada nije nevažno pitanje, a najviše ih zanima kako će sustav funkcionirati i koliko će vremena trebati da zaživi. "Upravo zato potrebno je što intenzivnije provoditi edukativno-informativne akcije upoznavanja stanovništva sa zakonskom regulativom obveznog odvojenog sakupljanja otpada i novim načinom prikupljanja i odvoza otpada. Edukacija kao važan segment cjelovitog sustava gospodarenja otpadom zaslužuje konstantnu aktivnost u svim sferama društva", ističe Marko Ružić.

POTICAJNI REZULTATI

S obzirom da se u Hrvatskoj tek od ove godine ozbiljnije govori o selekciji otpada, svi se nadaju da će

podizanjem tog problema na državnu razinu stvari krenuti nabolje. Zato je za uspješno provođenje sustava nužno građanima pomoći, pokazati i objasniti funkcioniranje sustava. "Najbitnije je naglasiti da je on jednostavan i da se građanima, unatoč pomalo nejasnim riječima poput 'primarna selekcija', 'frakcije' i 'oporaba' želi pružiti krajnje jednostavna i dobra usluga koju može koristiti doslovno svatko", ističe Milan Zagorac. Dodaje kako je u Rijeci upravo zato zamišljen sustav koji omogućuje dnevno ili vrlo često zbrinjavanje otpada u spremnicima za selektivni i preostali otpad tzv. "otpadnicima" te se na taj način građanima želi pokazati koliko je sve to skupa jednostavno – staviti papir u papir, a metal, staklo, plastiku u prvu posudu za tu namjenu koja se nalazi u neposrednoj blizini mjesta stanovanja. I u Čakovcu kažu kako, unatoč pravovremenoj edukaciji kod dijela građana, još uvijek postoje nedoumice koji se otpad gdje odlaže.

No kako u svemu, tako i u ovom slučaju najbolji pokazatelj uspješnosti uvijek su rezultati. Iako je o konkretnim brojkama još uvijek rano govoriti, dostupni podaci pokazuju da se radi o znatnom povećanju svih frakcija koje se prikupljaju kroz novi način uspostavljenog sustava primarne selekcije. Tako u riječkoj Čistoći navode da je primjerice tijekom ove godine prikupljeno 120 tona papira više nego u istom periodu prošle godine. I u Osiijeku su postignuti zavidni rezultati. Smanjene su količine odloženog miješanog komunalnog otpada na odlagalištu, s 30.170 tona koliko je bilo 2012., na 26.273 tona u 2013. godini, a zabilježeno je i povećanje prikupljenog papira i plastike.

Velik pomak neupitno je napravljen, no još je uvijek puno pitanja i puno predrasuda tako da pred svima nama stoji velik posao. Siječanj 2020. brzo će doći.

Željka Livić

